

Disability management: Hoe krijgen ze het geregeld?

Het hebben van een lichamelijke beperking stelt mensen voor een complexe taak. Het vraagt interventies om continue barrières te slechten. Mensen met een beperking moeten voortdurend zaken regelen en maatschappelijke belemmeringen overwinnen. Zaken die voor mensen zonder lichamelijke beperking vanzelfsprekend zijn. Ze moeten hun beperking, hun disability, managen, ofwel ze doen aan disability management.

Mensen met een lichamelijke beperking hebben in veel gevallen zorg en begeleiding nodig. Zij moeten echter ook veel zelf doen om een goed leven te kunnen leiden. Deze bezigheden onttrekken zich voor een deel aan het oog van de wereld. Die ziet niet de frustraties, de teleurstellingen en het lijden. In de beeldvorming zijn succesvolle rolmodellen bepalend. Die zeggen vooral: wij deden het, jij kunt het ook.

Mensen met een beperking moeten participeren en zelfredzaam zijn. Het goede nieuws is dat zij daarin behoorlijk slagen. De prijs die zij daarvoor betalen is echter hoog: in tijd, energie en geld. Dat voelt als onrechtvaardig. Succesverhalen moeten mensen met een lichamelijke beperking stimuleren. Maar er is nog een andere realiteit.

De alledaagse werkelijkheid

In de gesprekken met mensen met een beperking die het LSR had in het kader van het project Disability Management, kwamen veel ervaringen naar voren. De werkelijkheid van het zoeken naar werk dat er niet is. Van benadeling ten opzichte van mensen zonder een beperking. Van onderwijs waar geen stimulans van uitgaat. Van het wachten op de taxi. Van het steeds opnieuw invullen van formulieren. Van de gebrekkige service voor een kapotte rolstoel. Van ontoegankelijkheid van de openbare ruimte. Van onvriendelijke bejegening op straat. Van veelvoorkomende stigmatisering en discriminatie.

De moeilijkheden van een 'normaal' leven

Mensen met een beperking hebben de indruk dat anderen die feiten niet kennen, het niet in de gaten hebben. Het huidige maatschappelijke klimaat maakt het er niet makkelijker op. De plannen voor verdere herziening van het zorgstelsel verontrust mensen. Het beroep op de eigen verantwoordelijkheid is groot. Leven met een lichamelijke beperking brengt veel organisatorische arbeid met zich mee. Een hoge mate van planning is gevraagd, om het onvoorziene uit te sluiten, om een routine op te bouwen in het gebruiken van voorzieningen en het regelen van zaken. Het is moeilijk een 'normaal' leven te leiden. Een leven waarin werken, wonen, ontspanning en mobiliteit mogelijk is. Als zorginstelling biedt u zorg en begeleiding. Maar wat kunt u nog meer doen om uw cliënten te helpen hun disability te managen?

Disability management: Wat kunt u als zorginstelling ermee?

Voor mensen met een lichamelijk beperking is een goede kwaliteit van bestaan een grote opgave en organisatie. Disability management kent geen eenvoudige oplossingen. Zij zijn ook zelden door individuele inspanningen op te lossen. Als zorginstelling ondersteunt u mensen met een beperking. Maar er is meer mogelijk om mensen te helpen hun disability te managen.

Signaleer structureel belemmeringen en oplossingen

Ontwikkel als zorginstelling een methodiek of structuur voor een continu proces van signalering. Breng gestructureerd in kaart welke maatschappelijke belemmeringen uw cliënten ondervinden, welke oplossingen wenselijk zijn en welke worden geboden. Documenteer deze niet alleen in individuele zorgplannen, maar ook instellingsbreed. Naast dat dit individuele dilemma's en behoeften in kaart brengt, geeft het ook patronen weer en een algemeen beeld van de belemmeringen en behoeften van mensen met een beperking. Zorg dat deze op uw agenda blijven staan. Samen met collega-instellingen en koepelorganisaties kunt u belangen behartigen van mensen met een beperking door het maatschappelijke debat aan te gaan over hun noden en behoeften.

Sta in een continue dialoog met ervaringsdeskundige cliënten

Om eigen regie en participatie te stimuleren wordt de maatschappelijke beeldvorming bepaald door succesvolle rolmodellen. Dit legt een grote claim op mensen met een beperking. Het versluiert tevens problemen van hen die minder succesvol kunnen zijn doordat ze tegen fysieke, sociale en maatschappelijke belemmeringen aanlopen. Zorg dat u en uw medewerkers hierover steeds in gesprek zijn met ervaringsdeskundige cliënten. Benut de mogelijkheden van medezeggenschap voor het verzamelen van voorbeelden en ervaringen van disability management binnen en buiten de instelling. De cliëntenraad en andere ervaringsdeskundigen kunnen een belangrijk aandeel hebben door samen met u en uw medewerkers oplossingen in kaart te brengen.

Organiseer voor iedere cliënt een buddy

Op individueel niveau kunnen mensen baat hebben bij iemand in hun directe omgeving die hen ondersteunt bij de planning van hun activiteiten. Binnen de instelling is dat de functie van persoonlijk begeleider. Maar zijn inzet is aan grenzen gebonden. Als instelling zou u kunnen organiseren dat iedere cliënt een persoon heeft die direct naast hem staat. In een aantal gevallen vervult een partner of familielid een belangrijke rol. Maar dat geldt niet voor iedereen. Iedere cliënt zou een eigen buddy, maatje – of iemand met een geheel nieuwe benaming – in zijn netwerk moeten hebben. Het is interessant als instelling om te experimenteren met een andere invulling van persoonlijk begeleiding.

LSR

Het LSR gaat graag met u in gesprek om mogelijkheden verder uit te werken.

LSR
landelijk steunpunt (mede)zeggenschap
Kanaalweg 17c gebouw B2
3526 KL Utrecht
T 030 293 76 64
www.hetlsr.nl

Helpdesk
helpdesk@hetlsr.nl
T 030 299 00 04